

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26Co/3/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2307208306
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľuboslava Vanková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2307208306.24

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľuboslava Vanková a sudcov: Mgr. Jozef Mačej a Mgr. Matúš Staríček v právnej veci žalobcu: Rímskokatolícka cirkev, farnosť Horné Saliby, IČO 34 013 865, so sídlom Horné Saliby 871, zastúpený: MAPLE & FISH s.r.o., IČO 36 718 432, so sídlom Žižkova 22B, Bratislava, proti žalovanému: Slovenský pozemkový fond, IČO 17 335 345, so sídlom Búdková 36, Bratislava, o vydanie nehnuteľností, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 6C/252/2007-666 zo dňa 11. apríla 2018 vo výroku III., takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku III. m e n í tak, že žalobca má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 73,34 %.

II. Žalobca m á n á r o k voči žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 73,34 %.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom označeným v záhlaví súd prvej inštancie výrokom I. uložil žalovanému povinnosť vydať a navrátiť žalobcovi vlastníctvo k parcele registra C č. 1971/21, orná pôda o výmere 6.771 m², vytvorenej geometrickým plánom č. 2111/15 pre katastrálne územie A. B., vytvoreným dňa 1.10.2015 C. D. E., autorizačne overeným F. G. D. a úradne overeným Okresným úradom Galanta, katastrálny odbor pod č. 1269/15, a to do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, výrokom II. zastavil konanie v časti o vydanie a navrátenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území A. B., obec A. B., okres Galanta, evidovaným Okresným úradom Galanta, katastrálny odbor, ako: - parcela registra C č. 1793/8, orná pôda o výmere 2.834 m², parcela vytvorená na základe geometrického plánu č. 38/2008, vyhotoveného dňa 10.7.2008 F. H. H., autorizovaného F. H. H., autorizovaným geodetom a kartografom dňa 10.7. 2008 a úradne overeného niekdajšou Správou katastra Galanta pod č. 861/2008, pre katastrálne územie A. B., - parcela registra C č. 1959, trvalý trávnatý porast o výmere 4.707 m², - parcela registra C č. 1960/1, orná pôda o výmere 71.281 m², - parcela registra C č. 1972/1, ostatné plochy o výmere 13.071 m², - parcela registra C č. 1972/32, orná pôda o výmere 13.750 m², - parcela registra C č. 1972/9, orná pôda o výmere 10.674 m², - parcela registra C č. 1972/28, orná pôda o výmere 1.035 m², - parcela registra C č. 1972/35, orná pôda o výmere 2.317 m², - parcela registra C č. 1972/42, orná pôda o výmere 5.134 m², - parcela registra C č. 1971/19, orná pôda o výmere 41.437 m², - parcela registra C č. 1971/20, orná pôda o výmere 16.408 m², - parcela registra C č. 1975, zastavané plochy a nádvoria o výmere 1.867 m², parcely vytvorené geometrickým plánom č. 2111/15 pre katastrálne územie A. B., vyhotoveným dňa 1.10.2015 C. D. E., autorizačne overeným F. G. D. a úradne overeným Okresným úradom Galanta, katastrálny odbor pod č. 1269/2015, - parcela registra C č. 2339/11, orná pôda o výmere 2.766 m², vedená na liste vlastníctva č. XXXX, - parcela registra C č. 2340/190, orná pôda o výmere 2.137 m², vedená na liste vlastníctva č. XXXX a výrokom III. rozhodol, že žalobca má voči žalovanému právo na plnú náhradu trov konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

2. Rozsudok označený v záhlaví vo výroku III. súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ustanovení § 251, § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 a § 257 Civilného sporového poriadku.

3. Vecne argumentoval súd prvej inštancie v časti rozhodnutia o náhrade trov konania tým, že pokiaľ ide o spornú parcelu, ktorá zostala predmetom konania, je nepochybné, že žalobca mal v tejto časti plný úspech. Je pravdou, že žaloba bola od začatia konania viackrát čiastočne zobratá späť, a to podaniami doručenými súdu dňa 29.11.2007, 7.1.2008, 7.10.2008, 18.2.2009 a 23.1.2017. Pokiaľ ide o posledné čiastočné späťvzatie doručené súdu dňa 23.1.2017, je zrejme, že žalobca nezavinil zastavenie konania, nakoľko k uzatvoreniu mimosúdnej dohody došlo pred späťvzatím žaloby zo strany žalobcu a žalobca práve z tohto dôvodu vzal svoju žalobu čiastočne späť. V tomto smere možno pričítať zavinenie žalovanému, ktorý až po niekoľko rokov trvajúcim spore uznal dôvodnosť nároku žalobcu. Čiastočné späťvzatie žaloby týkajúce sa dvoch parciel registra C parc. č. 2339/11, orná pôda o výmere 2766 m² a parc. č. 2340/190, orná pôda o výmere 2137 m², doručené súdu dňa 18.2.2009, bolo odôvodnené tým, že žalobca si svoje právo uplatnil aj v správnom konaní v zmysle § 34 a nasl. zákona č. 162/1995 Z. z., v ktorom bol úspešný a na základe ktorého v priebehu súdneho konania došlo k zápisu vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto súdneho konania, do katastra nehnuteľností záznamom. V tomto prípade nebolo možné dospieť k záveru, že konanie bolo zastavené pre procesné zavinenie žalobcu, prípadne pre procesné zavinenie žalovaného. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému navrátenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nakoľko žalovaný jeho výzve na vydanie nehnuteľností nevyhovel. Skutočnosť, že žalobca sa svojho práva domáhal aj v správnom konaní, v ktorom bol úspešný, nemožno pričítať na ľarchu žiadnej zo strán sporu. Ostatné čiastočné späťvzatia sa týkali zosúladenia identifikácie nehnuteľností podľa aktuálneho stavu v katastri nehnuteľností, resp. potreby vyhotovenia geometrických plánov, kde je potrebné zohľadniť i časovú tieseň a nemožnosť zhromaždiť všetky relevantné doklady pri podaní žaloby, teda zavinenie na zastavení konania nemožno taktiež pričítať žiadnej zo strán sporu. V tomto smere je potrebné zohľadniť aj zmysel a účel reštitučného zákona, ktorým je aspoň čiastočne zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd spáchaných na majetku cirkvi a náboženských spoločností, spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Vzhľadom k tomu pri jeho aplikácii je potrebné postupovať v súlade so zákonnými záujmami osôb, ktorých ujma má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. V danom prípade sa súdu prvej inštancie javilo v konaní úspešnému žalobcovi priznať plnú náhradu trov konania voči žalovanému s poukazom k vyššie uvedeným dôvodom čiastočných späťvzatí žaloby.

Súd prvej inštancie dôvody uvádzané žalovaným pre aplikáciu ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku, a to druh konania o navrátení vlastníctva cirkvám a náboženským obciam vyvolaného na základe zákona č. 161/2005 Z. z. (reštitučný nárok) a okolnosti strán sporu (strany sporu sú napojené na rozpočet štátu), nepovažoval za dôvody hodné osobitného zreteľa. Okolnosti samotného prípadu nie sú samé o sebe dôvodom pre nepriznanie trov úspešnému účastníkovi a čo sa týka osobných, majetkových, zárobkových a iných pomerov strán konania, mal za to, že žalovaný nepreukázal, že by jeho majetkové, zárobkové, prípadne iné pomery odôvodňovali aplikáciu uvedeného ustanovenia. Súd prvej inštancie považoval za rozporné so samotným účelom reštitučného zákona, ak by oprávnenej osobe - žalobcovi, ktorý si riadne a včas uplatnil svoj nárok, preukázal v súdnom konaní splnenie všetkých podmienok, ktoré reštitučný zákon vyžaduje a bol v konaní úspešný, bolo odopreté právo na náhradu trov konania, ktoré účelne vynaložil v súvislosti s ochranou svojho práva v zmysle reštitučného zákona. Tým by došlo k vzniku ďalšej škody na strane oprávnenej osoby a k popretiu jej práva na súdnu ochranu.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie označenom v záhlaví vo výroku III. o náhrade trov konania podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku. V odvolaní uviedol, že pri určovaní náhrady trov konania medzi sporovými stranami súd prvej inštancie nezohľadnil skutočnosť, že žalobca podal nesprávne žalobu na solidárne plnenie voči žalovaným v 1. až 3. rade, opakovane menil svoj žalobný petit, k špecifikácii predmetu žaloby oproti aktuálnym údajom v katastri nehnuteľností pristúpil až v roku 2014. Súd prvej inštancie nezohľadnil skutočnosť, že jeho námietky proti vydaniu časti pozemkov boli dôvodné, čo žalobca potvrdil viacerými čiastočnými späťvzatiami označenými ako spresnenie žaloby. V pôvodnej žalobe zo dňa 25.4.2007 si žalobca uplatnil právo na navrátenie vlastníckeho práva k označeným nehnuteľnostiam podľa príslušných pozemkovoknižných vložiek v katastrálnom území I. J. A. B. bez príslušnej špecifikácie zohľadňujúcej existujúci právny stav a bez určenia výmery žalovaných nehnuteľností. Z pôvodne žalovaného rozsahu nehnuteľných vecí zostali predmetom konania len nehnuteľnosti špecifikované žalobcom, ktoré v zmysle ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 161/2005 Z. z. a s poukazom na ustanovenie

§ 2 písm. b) zákona č. 221/2004 Z. z. možno považovať za nehnuteľné veci a boli špecifikované geometrickými plánmi. Ak samotný žalobca dokázal až v roku 2014 jednoznačne identifikovať predmet žaloby, nemohol od neho spravodlivo požadovať, aby s ním uzatvoril dohodu o vydaní nehnuteľností nielen pred začatím konania, ako aj v priebehu konania. Hlavnou príčinou nutnosti podania žaloby bola okolnosť, že žaloba bola podaná len z dôvodu zachovania žalobcovho práva. Táto okolnosť však nemôže byť na jeho ťarchu. Žalobca v priebehu celého súdneho konania, t. j. od roku 2007 do roku 2014, zabezpečoval nevyhnutné podklady k uzatvoreniu dohody o vydaní nehnuteľností v súlade s reštitučnými a katastrálnymi zákonmi. Žalobca špecifikoval žalobný petit vo svojom návrhu na zmenu petitu žaloby zo dňa 12.9.2014 a súd prvej inštancie uznesením na pojednávaní dňa 29.9.2014 pripustil túto zmenu. Následne bol vyzvaný žalobcom na uzatvorenie dohody e-mailovou poštou dňa 21.12.2015, keď bolo dohodnuté, že parcela registra „C“ č. 1971/21, katastrálne územie A. B., nebude predmetom dohody a bol predložený geometrický plán č. 2111/15. Žalovaný nezavinil začatie konania a ani nespôsobil prieťahy v konaní svojou činnosťou a zastavenie konania v dôsledku uvádzaných procesných úkonov žalobcu bolo zavinené výlučne z dôvodov na jeho strane. Súd prvej inštancie nesprávne rozhodol o trovách konania podľa zásady plného úspechu. Vo vzťahu k určeniu pomeru úspechu oboch strán poukázal na to, že aj pri komparácii rozsahu výmery nehnuteľností označených v pôvodnom žalobnom návrhu s rozsahom výmery nehnuteľností označených vo výroku rozsudku, možno konštatovať, že žalobca mal vo veci len úspech čiastočný. Podľa jeho názoru nebráni použitie ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku o výnimočnom nepriznaní náhrady trov konania súdom, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Podľa ustanovenia § 8 ods. 1, 2 zákona č. 161/2005 Z. z. konanie súvisiace s vydaním nehnuteľných vecí podľa tohto zákona sa oslobodzuje od správnych poplatkov a súdnych poplatkov a úhradu nákladov spojených s prípadným zameraním vydaných nehnuteľností zabezpečí štát. Nebolo by v súlade s princípom spravodlivosti požadovať od žalovaného, keďže zastupuje štát, aby znášal trovy súvisiace s uplatnením reštitučného nároku, najmä ak vymáhanie reštitučného nároku súdnou cestou spôsobila oprávnená osoba svojou nečinnosťou, t. j. žalobca. Súd prvej inštancie nezohľadnil skutočnosť, že povinnosť nahradiť trovy konania bola uložená subjektu, ktorému zákon zveril nakladanie s pozemkami neznámych vlastníkov a štátu a zastupovanie týchto subjektov pred súdmi a inými orgánmi. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o náhrade trov konania zmenil tak, že žalobcovi neprizná voči žalovanému nárok na náhradu trov konania neprizná.

5. K odvolaniu žalovaného proti rozsudku súdu prvej inštancie označenom v záhlaví vo výroku III. o náhrade trov konania sa vyjadril žalobca. Vo vyjadrení uviedol, že nemožno súhlasiť s tvrdením žalovaného, že uplatnil svoj nárok nesprávne, keď požadoval solidárne plnenie voči všetkým žalovaným. Podstata solidárneho záväzku spočíva v tom, že stačí, ak jeden zo solidárne zaviazaných povinností splní, čím sa oslobodzuje aj ostatný solidárne zaviazaný. Rovnako za relevantnú nepovažoval námietku, že spresnil žalobný petit až v roku 2014. Uvedená skutočnosť nespôsobila, ani nemohla spôsobiť zánik jeho nároku ako úspešnej strany na náhradu trov konania. Tak súčasná právna úprava, ako aj predchádzajúca právna úprava, pri náhrade trov konania rozlišujú iba zásadu úspechu a zásadu zavinenia na zastavení konania. Teda skutočnosť, že k spresneniu nehnuteľnosti došlo až v priebehu konania nespôsobuje zánik nároku na náhradu trov konania, ani nevylučuje oprávnenú osobu z tohto nároku. Žalovaného riadne a včas vyzval ako povinnú osobu na vydanie dotknutých nehnuteľností a na vrátenie vlastníctva k nim. Žalovaný tieto nehnuteľnosti dobrovoľne nevydal a preto nemal inú možnosť, než domáhať sa svojho práva žalobou na súde. Je zrejmé, že z jeho strany nešlo o zjavne neúspešné uplatnenie a bránenie svojho práva, čo napokon potvrdil aj sám súd prvej inštancie, ktorý jeho žalobe vyhovel a rovnako aj žalovaný, ktorý mu dobrovoľne vydal časť žalovaných nehnuteľností. Počas celej doby súdneho konania bol vlastníkom/správcom predmetných nehnuteľností žalovaný a nehnuteľnosti až do skončenia reštitučného konania ekonomicky využíval. V zmysle účelu reštitučného zákona je prioritou kompenzovať krivdy spôsobené v minulosti oprávnenej osobe, preto v zmysle teologického výkladu musí mať nepochybne oprávnená osoba ako úspešná strana právo na náhradu trov konania. Tvrdenie žalovaného, že on nezapríčinil začatie konania, ani zastavenie konania, tak neobstojí. Práve naopak k podaniu žaloby pristúpil z dôvodu nechoty žalovaného nielenže dobrovoľne vydať nehnuteľnosti, ale ani poskytnúť mu pomoc a podporu v tomto smere. Sám v priebehu konania musel vynakladať úsilie a nemalé finančné prostriedky za účelom spresnenia petitu žaloby a na vyvrátenie neodôvodnených námietok žalovaného. V spore si uplatnil svoj reštitučný nárok k všetkému majetku, ktorého bol pôvodným vlastníkom a ktorý mu bol v období predchádzajúceho režimu protiprávne odňatý. Avšak vzhľadom na úpravu v reštitučnom zákone v časti definujúcej, ktoré pozemky je možné vydať, ako aj s prihliadnutím na to, že viaceré nehnuteľnosti zmenili svoju pôvodnú výmeru, druh pozemku, reálny stav a podobne, bol nútený pristúpiť k úprave žalobného petitu tak, aby tento zodpovedal

aktuálnym údajom v katastri nehnuteľností a zároveň, aby predmetom konania zostali už len tie pozemky, ktoré je možné vydať podľa reštitučného zákona. Dôvodom pre čiastočné späťvzatie návrhu neboli dôvodné námietky žalovaného, ako to teraz tvrdí. Je zrejmé, že zistenia reálneho stavu nehnuteľností zhotovením geometrických plánov a úprava žalobného petitu sú mimoriadne časovo a finančne náročné. S poukazom na uvedené skutočnosti bol objektívne schopný až v priebehu konania upraviť žalobný petít zodpovedajúcim spôsobom. V konaní mal úspech plný a teda jemu prináleží právo na náhradu trov konania. Jediný právny úkon späťvzatie žaloby, na ktoré by bolo možné aplikovať právnu úpravu podľa Civilného sporového poriadku, je úkon zo dňa 23.1.2017, ktorým bol návrh vzatý späť vo vzťahu k parcelám, ktoré žalovaný vydal dobrovoľne dohodou, pričom súd prvej inštancie rozhodol správne, keď skonštatoval, že on nezavinil zastavenie konania, nakoľko k uzatvoreniu mimosúdnej dohody došlo pred späťvzatím žaloby z jeho strany a práve z tohto dôvodu zoberal návrh späť. Nesúhlasil ani s tvrdeniami žalovaného o nutnosti aplikácie ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku. Žalobca považoval za absurdné, že pri jeho nároku ako oprávnenej osoby na náhradu trov konania žalovaný požaduje, aby súd aplikoval uvedené zákonné ustanovenie s odvolaním sa na osobitný charakter konania, avšak, keď sa v obdobných konaniach koná o nároku žalovaného na náhradu trov konania, požaduje priznať náhradu v plnom rozsahu, aj keď jeho nárok je prinajmenšom pochybný. Žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o náhrade trov konania potvrdil.

6. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd uznesením č. k. 25Co/150/2018-819 zo dňa 29. mája 2018 v dôsledku podania predmetného odvolania rozsudok súdu prvej inštancie označený v záhlaví vo výroku III. o náhrade trov konania zmenil tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal (výrok I.) a žalovanému priznal náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.).

7. Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodujúc o sťažnosti žalobcu nálezom sp. zn. II. ÚS 122/2020 zo dňa 27. augusta 2020 rozhodol, že základné právo Rímskokatolíckej cirkvi, farnosti Horné Saliby podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25 Co 150/2018 z 29. mája 2019 porušené boli (výrok I.), uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 25 Co 150/2018 z 29. mája 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (výrok 2.), Rímskokatolíckej cirkvi, farnosti Horné Saliby priznal náhradu trov konania v sume 415,51 € a uložil Krajskému súdu v Trnave povinnosť vyplatiť ich na účet jej právnej zástupkyne advokátskej kancelárie MAPLE & FISH s. r. o., Dunajská 15/A, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3.), vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (výrok 4.). V náleze Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že v časti, ktorá ostala predmetom konania po dvoch späťvzatiach, mal žalobca nesporne procesný úspech, keďže vlastníctvo k spornej nehnuteľnosti mu bolo rozsudkom súdu prvej inštancie č. k. 6C/252/2007-666 zo dňa 11. apríla 2018 navrátené. V súvislosti s posúdením zavinenia zastavenia konania po prvom späťvzatí žalobcu v roku 2009 vo vzťahu k dvom pozemkom, ku ktorým sa domohol vlastníctva v správnom konaní, poukázal Ústavný súd Slovenskej republiky na judikovaný právny názor, podľa ktorého „zavinenie je potrebné posudzovať len z procesného hľadiska a nie podľa hmotného práva z dôvodu, že v opačnom prípade by išlo o posúdenie dôvodnosti uplatneného nároku vo veci samej“ (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 5 MCdo 12/2008). V prípade tohto čiastočného späťvzatia Ústavný súd Slovenskej republiky nepovažoval prijatý právny názor odvolacieho súdu o zodpovednosti žalobcu za zastavenie konania za arbitrárny, pretože spojenie skutkových okolností s aplikovanými ustanoveniami právnej normy je ústavne udržateľné, náležite odôvodnené a rešpektuje koncepciu procesného zavinenia zastavenia konania. Inak sa Ústavnému súdu Slovenskej republiky javila argumentácia odvolacieho súdu pri posudzovaní zodpovednosti žalobcu za zastavenie konania pri jeho druhom čiastočnom späťvzatí žaloby v roku 2017 z dôvodu, že došlo k mimosúdnej dohode sporových strán, čo sa týka väčšiny pozemkov, ktorých navrátenia vlastníctva sa žalobca domáhal vo veci samej. Ústavnému súdu Slovenskej republiky sa záver odvolacieho súdu, že za čiastočné zastavenie konania nesú rovnakú procesnú zodpovednosť obe sporové strany, javil ako nelogický a presahujúci hranice koncepcie posudzovania procesného zavinenia pri zastavení konania. K čiastočnému späťvzatí žaloby nesporne došlo až po tom, čo žalovaný uzavrel so žalobcom mimosúdnu dohodu, na základe ktorej mu vydal sporné pozemky (až na jednu výnimku), teda k procesnému úkonu čiastočného späťvzatia žaloby došlo v priamom dôsledku správania žalovaného, a preto nemožno súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že i žalobca zavinil zastavenie konania tým, že neoznačil náležite sporné nehnuteľnosti, keďže k upresneniu petitu žaloby došlo niekoľko rokov pred tým, ako strany pristúpili k mimosúdnej dohode. Ústavný súd Slovenskej republiky nespochybnil, že odvolací súd mohol v posudzovanej právnej veci dospieť k potrebe aplikácie ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku v súvislosti s posudzovaním

zodpovednosti za čiastočné zastavenie konania, avšak v takom prípade mal povinnosť tento svoj záver jasne a zrozumiteľne odôvodniť, rešpektujúc právo sporovej strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, garantovaného žalobcovi v rámci základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy a práva na spravodlivý proces podľa dohovoru. Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že odvolací súd sa obmedzil na opísanie skutkových okolností čiastočného späťvzatia žaloby a uvedenie všeobecných zásad aplikácie ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku formulovaných právnou vedou a súdnou praxou. Napadnuté uznesenie považoval Ústavný súd Slovenskej republiky v tejto časti za nedostatočne odôvodnené, nepreskúmateľné a svojvoľné a zároveň v rozpore s požiadavkou zákonodarcu na reštriktívne uplatňovanie použitej právnej úpravy. Ústavný súd Slovenskej republiky zdôraznil, že v okolnostiach posudzovanej veci má posúdenie zavinenia tohto v poradí druhého čiastočného zastavenia konania rozhodujúci význam pre určenie celkového úspechu či neúspechu strany v konaní, keďže sa týkalo prevažnej časti predmetu konania. Ústavný súd Slovenskej republiky uložil odvolaciemu súdu povinnosť pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania použiť relevantnú právnú úpravu ústavne konformným spôsobom a následne náležite jasne a zrozumiteľne odôvodniť právne závery, ku ktorým dospel a na ktorých založil svoje rozhodnutie.

8. K záverom Ústavného súdu Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 122/2020 zo dňa 27. augusta 2020 sa vyjadril žalobca. Vo vyjadrení uviedol, že záver odvolacieho súdu o spresňovaní petítov v priebehu konania a s tým súvisiace posúdenie miery zavinenia strán sporu na zastavení konania nie je správny. V žalobe zo dňa 25.4.2007 identifikoval nehnuteľnosti podľa označenia PK vložky, katastrálneho územia a parcelného čísla. Následne v súlade s výzvou súdu prvej inštancie pristúpil k spresneniu žalobného návrhu. Až po spresnení vykonanom v roku 2008 bolo možné považovať žalobný petít za ustálený a vykonateľný. Pokiaľ ide o ďalšie spresnenie žalobného návrhu v roku 2009 (podaním zo dňa 17.2.2009), v rámci ktorého vzal návrh v časti 2 parciel (o výmere 4.903 m², naďalej predmet konania tvorili parcely o výmere 196.665 m²) späť, mal to, že ani uvedené mu nemožno klásť za vinu. Pri podaní žaloby vychádzal z jemu dostupných podkladov, žalobu podával v dobrej viere a až následne zistil, že tieto dve parcely zrejme neboli predmetom poštátnenia a dosiahol zapísanie vlastníctva vo svoj prospech záznamom. Svoj nárok si uplatnil najprv výzvou u žalovaného a následne žalobou na súde. Žalovaný mu ani na podklade výzvy, ani po podaní žaloby, neposkytol žiadnu pomoc a súčinnosť, hoci mu túto povinnosť ukladá reštitučný zákon. Ak by mu zo strany žalovaného bola poskytnutá pomoc, k podaniu žaloby nemuselo dôjsť, resp. mohol už v žalobe presne vymedziť žalobný návrh a predmetné dve parcely uplatniť v katastrálnom konaní bez nutnosti žiadať ich vydanie aj v tomto súdnom konaní, čo by viedlo ku skráteniu súdneho konania a tým aj k zníženiu nákladov na oboch stranách. Aj táto skutočnosť by mala byť zohľadnená pri posudzovaní zavinenia na čiastočnom späťvzatí žaloby, ktoré by nemalo byť kladené (len) na jeho ťarchu. Pokiaľ by odvolací súd dospel k odlišnému záveru ohľadom zavinenia strán sporu na čiastočnom späťvzatí návrhu v roku 2009 uviedol, že o nároku žalovaného na náhradu trov konania (ktorý odmieta a popiera) možno uvažovať nanajvýš pri úkonoch vykonaných do 17.2.2009. Po tomto dátume už predmetom konania ostali len nehnuteľnosti, voči ktorým mal plný úspech, a preto je nepochybné, že za obdobie po 17.2.2009 mu patrí náhrada trov konania v celom rozsahu. Nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu, ktorý pri späťvzatí návrhu v roku 2017 vychádzal z rovnakého zavinenia oboch strán na tomto späťvzatí a následnom zastavení konania a dospel k záveru, že pomer úspechu oboch strán je rovnaký. Dôvodom pre čiastočné späťvzatie návrhu v roku 2017 bolo uzavretie dohody o vydaní, ktorou mu žalovaný dobrovoľne vydal takmer všetky nehnuteľnosti (s výnimkou parcely č. 1971/21, voči ktorej bol ale úspešný). Už v roku 2008 mu mohol žalovaný dobrovoľne vydať nehnuteľnosti, čo sa však nestalo, ale k ich vydaniu žalovaný pristúpil až v roku 2016. Za irelevantné (z hľadiska posúdenia miery úspechu strán) považoval spresnenie petítu v roku 2014, keďže išlo o spresnenie vyvolané objektívnou skutočnosťou - zápisom ROEP, ktorá nastala bez zavinenia žalobcu. Aj keď po zápise ROEP -u sa zmenila výmera žalovaných parciel zo 196.665 m² na 188.452 m² (teda rozdiel oproti roku 2009 bol 8.213 m²) nemožno na túto skutočnosť prihliadať v jeho neprospech, keďže v konaní o obnove evidencie pozemkov sa len spresnila výmera pozemkov oproti údajom v PK vložke a túto zmenu možno považovať len za nepatrnú. Žalovaný pristúpil k uzavretiu dohody o vydaní až po takmer 10 rokoch trvania sporu, pričom prekážkou skoršieho uzavretia dohody nebol žalobný petít, ten bol predsa jednoznačne špecifikovaný podaním zo dňa 6.10.2008. Žalovaný odmietal po celú dobu dobrovoľne vydať nehnuteľnosti a vznášal v konaní opakovane nedôvodné námietky, k uzavretiu dohody pristúpil bez toho, aby sa akokoľvek zmenil skutkový či právny stav. Skutočnosť, že žalovaný odmietal dobrovoľne vydať nehnuteľnosti skôr, nemôže byť na jeho ťarchu a v nijakom prípade uzavretie dohody o vydaní až v roku 2016 nemožno považovať za úspech oboch strán sporu. Žalovaný mu dobrovoľne vydal nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom sporu (s výnimkou

parcely č. 1971/21), teda sa správal v súlade s tým, čoho sa on v konaní domáhal, preto v súvislosti s vydaním nehnuteľností a následným späťvzatím návrhu nemožno hovoriť o žiadnom úspechu na strane žalovaného. Vydanie nehnuteľností dohodou o vydaní v priebehu konania, ako aj následne vydanie parcely č. 1971/21 v dôsledku rozsudku, jednoznačne predstavuje jeho plný úspech, resp. procesné zavinenie zastavenia konania zo strany žalovaného, v dôsledku čoho mu prináleží nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Žalobca ďalej uviedol, že nemožno dávať na jednu úroveň pozemok o výmere pár desiatok m² s pozemkom o výmere niekoľko (desiatok) tisíc m². Hodnota každého pozemku závisí od jeho výmery, druhu, bonity, umiestnenia, a preto z hľadiska posúdenia miery úspechu je nutné vychádzať z výmery pozemkov (t. j. z nejakej merateľnej veličiny pozemkov) a nie ich počtu, ako by to bolo pri neoceniteľných nárokoch. Nie je možné nazerať na každú parcelu ako na rovnocenný predmet konania, obdobne ako je to v prípade peňažných pohľadávok, kde by sa tiež pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania nevychádzalo z počtu uplatnených peňažných pohľadávok, ale z ich hodnoty. Na preukázanie svojich tvrdení predložil súdu aj niektoré rozhodnutia slovenských súdov v reštitučných veciach, v ktorých súdy pri posudzovaní miery úspechu strán sporu vychádzali práve z výmer parciel. Konštatoval, že porovnaním výmer žalovaných a vydaných parciel je to práve žalobca, ktorému prináleží nárok na náhradu trov konania, a to v plnom rozsahu. Na uvedenom nič nemení ani späťvzatie návrhu v roku 2009, pri ktorom jedinom by sa mohlo hypoteticky uvažovať o nejakom zavinení na jeho strane. Avšak porovnaním pomeru úspechu strán sporu (počítaný podľa výmery parciel, t. j. 188.452 m² vydaných nehnuteľností vs. 4.903 m² späťvzatých nehnuteľností) vyplýva, že aj za obdobie do 17.2.2009 by náhrada trov konania prináležala jemu ako žalobcovi, keďže úspech žalovaného je len v nepatrnej časti. V rozpore aj so samotným účelom reštitučného zákona by bolo, ak by oprávnenej osobe, ktorá si riadne a včas uplatnila svoj nárok, preukázala v súdnom konaní splnenie všetkých podmienok, ktoré reštitučný zákon vyžaduje a bola v konaní úspešná, bolo odopreté právo na náhradu trov konania, ktoré účelne vynaložila v súvislosti s ochranou svojho práva v zmysle reštitučného zákona. Žalobca zotrval na svojom odvolacom návrhu.

9. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd po zrušení uznesenia č. k. 25Co/150/2018-819 zo dňa 29. mája 2018 a vrátení mu veci na ďalšie konanie nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 122/2020 zo dňa 27. augusta 2020 opäť vo veci rozhodol uznesením č. k. 25Co/68/2020-927 zo dňa 27. októbra 2020 tak, že opäť rozsudok súdu prvej inštancie označený v záhlaví vo výroku III. o náhrade trov konania zmenil tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal (výrok I.) a žalovanému priznal náhradu trov tohto odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.).

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd uznesením sp. zn. 6Cdo/102/2022 zo dňa 25. októbra 2023 v dôsledku podania dovolania žalobcom uznesenie odvolacieho súdu sp. zn. 25Co/68/2020 zo dňa 27. októbra 2020 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd vytkol odvolaciemu súdu, že o náhrade trov konania pri späťvzatí žaloby zo dňa 17.2.2009 rozhodol predčasne, keď zavinenie za zastavenie konania pre späťvzatie žaloby (späťvzatie žaloby z dôvodu navrátenia vlastníctva žalobcovi u dvoch pozemkoch v správnom/katastrálnom konaní) prisúdil len žalobcovi, a to bez skutočného preskúmania príčiny a výsledku tohto druhu konania a bez prihliadnutia na možnú preklúziu práva oprávnenej osoby uplatniť svoj potencionálny reštitučný nárok u povinnej osoby podľa ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 161/2005 Z. z. Ďalej vytkol odvolaciemu súdu, že napriek viazanosti právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky rovnako posúdil otázku zavinenia pri späťvzatí žaloby z dôvodu uzatvorenia mimosúdnej dohody, že zavinenie na čiastočnom späťvzatí žaloby zo dňa 20.1.2017 majú obe strany sporu. Najvyšší súd Slovenskej republiky uložil odvolaciemu súdu povinnosť vo vzťahu k zavinenou žalobcu na späťvzatí žaloby po uzavretí mimosúdnej dohody strán sporu zo dňa 21.11.2016 rešpektovať názor Ústavného súdu Slovenskej republiky v náleze sp. zn. IV. ÚS 122/2020 zo dňa 27. augusta 2020 a tiež v súvislosti s čiastočným späťvzatím žaloby zo dňa 17.2.2009 znova posúdiť otázku duplicity uplatneného reštitučného nároku v správnom a súdnom konaní a následne znova rozhodnúť o trovách konania v zmysle zásady zavinenia.

11. Na výzvu odvolacieho súdu adresovanú žalobcovi, aby predložil odvolaciemu súdu dôkaz o jeho tvrdení o úspechu v správnom konaní v čiastočnom späťvzatí žaloby zo dňa 17.2.2009, žalobca predložil odvolaciemu súdu Návrh na vykonanie záznamu zo dňa 11.11.2008 adresovaný Správe katastra Galanta, e-mailovú komunikáciu medzi splnomocnencom žalobcu a vedúcou Oú KO Galanta a výpis z Listu vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie A. B. zo dňa 28.2.2024 a oznámil, že dokumentácia, na základe ktorej došlo k zápisu vlastníckeho práva k parcelám č. 2339/11, č. 2340/190 pozostáva z predloženého návrhu na vykonanie záznamu.

12. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, pričom podľa ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

13. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom – stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 365 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f), h) Civilného sporového poriadku), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o náhrade trov konania v medziach daných rozsahom (§ 379 Civilného sporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 Civilného sporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario) a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre zmenu rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. o náhrade trov konania (§ 388 Civilného sporového poriadku).

14. Predmetom konania je požiadavka žalobcu na uloženie povinnosti žalovanému vydať a navrátiť žalobcovi vlastníctvo k nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území A. B., a to k parcele registra „C“ č. 1971/21, orná pôda, o výmere 6.771 m², vytvorenej Geometrickým plánom č. 2111/15, vyhotoveným dňa 1.10.2015 C. D. E. (ďalej aj „parcela č. 2111/15“), k parcele registra „C“ č. 1793/8, orná pôda, o výmere 2.834 m², vytvorenej Geometrickým plánom č. 38/2008, vyhotoveným dňa 10.7.2008 F. H. H. (ďalej aj „parcela č. 1793/8“), k parcele registra „C“ č. 1959, trvalý trávnatý porast, o výmere 4.707 m² (ďalej aj „parcela č. 1959“), k parcele registra „C“ č. 1960/1, orná pôda, o výmere 71.281 m² (ďalej aj „parcela č. 1960/1“), k parcele registra „C“ č. 1972/1, ostatné plochy, o výmere 13.071 m² (ďalej aj „parcela č. 1972/1“), k parcele registra „C“ č. 1972/32, orná pôda, o výmere 13.750 m² (ďalej aj „parcela č. 2111/15“), k parcele registra „C“ č. 1972/9, orná pôda, o výmere 10.674 m² (ďalej aj „parcela č. 1972/9“), k parcele registra „C“ č. 1972/28, orná pôda, o výmere 1.035 m² (ďalej aj „parcela č. 1972/28“), k parcele registra „C“ č. 1972/35, orná pôda, o výmere 2.317 m² (ďalej aj „parcela č. 1972/35“), k parcele registra „C“ č. 1972/42, orná pôda, o výmere 5.134 m² (ďalej aj „parcela č. 1972/42“), k parcele registra „C“ č. 1971/19, orná pôda, o výmere 41.437 m² (ďalej aj „parcela č. 1971/19“), k parcele registra „C“ č. 1971/20, orná pôda, o výmere 16.408 m² (ďalej aj „parcela č. 1971/20“), k parcele registra „C“ č. 1975, zastavané plochy a nádvoria, o výmere 1.867 m² (ďalej aj „parcela č. 1975“), vytvorené Geometrickým plánom č. 2111/15, vyhotoveným dňa 1.10.2015 C. D. E., k parcele registra „C“ č. 2339/11, orná pôda, o výmere 2.766 m², zapísanej na Liste vlastníctva č. XXXX (ďalej aj „parcela č. 2339/11“), k parcele registra „C“ č. 2340/190, orná pôda, o výmere 2.137 m², zapísanej na Liste vlastníctva č. XXXX (ďalej aj „parcela č. 2340/190“). Už právoplatným výrokom I. preskúmaného rozsudku súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť vydať a navrátiť žalobcovi vlastníctvo k parcele č. 2111/15, právoplatným výrokom II. preskúmaného rozsudku súd prvej inštancie konanie o vydanie a navrátenie vlastníctva k parcele č. 1793/8, parcele č. 1959, parcele č. 1960/1, parcele č. 1972/1, parcele č. 1972/32, parcele č. 1972/9, parcele č. 1972/28, parcele č. 1972/35, parcele č. 1972/42, parcele č. 1971/19, parcele č. 1971/20, parcele č. 1975, parcele č. 2339/11, parcele č. 2340/190 zastavil. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu zostal výrok III. rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobcovi priznal voči žalovanému právo na plnú náhradu trov konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník. Súd prvej inštancie konanie o vydanie a navrátenie vlastníctva k parcelám č. 2339/11 a č. 2340/190 zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby podaním žalobcu zo dňa 17.2.2009, ktorý žalobca odôvodnil späťvzatie žaloby v uvedenej časti tým, že si svoje právo uplatnil aj v správnom konaní v zmysle § 34 a nasl. zákona č. 162/1995 Z. z., v ktorom bol úspešný a na základe ktorého došlo v priebehu súdneho konania k zápisu vlastníckeho práva k uvedeným nehnuteľnostiam záznamom. K čiastočnému späťvzatiu žaloby zo dňa 17.2.2009 žalobca priložil informatívny výpis z Listu vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie A. B. zo dňa 17.2.2009, podľa ktorého k zápisu vlastníckeho práva žalobcu k uvedeným dvom parcelám došlo záznamom Z 4364/08 z 11.11.2008 na základe geometrického plánu č. 39/2008. Na výzvu odvolacieho súdu predložil žalobca k čiastočnému späťvzatiu žaloby zo dňa 17.2.2009 Návrh na vykonanie záznamu zo dňa 11.11.2008 a informatívny výpis z Listu vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie A. B. zo dňa 28.2.2024, podľa ktorých k zápisu vlastníctva parciel č. 2339/11, č. 2340/190 v prospech žalobcu

došlo na základe návrhu žalobcu na vykonanie záznamu na prepis vlastníckeho práva jeho právneho predchodcu evidovaného ešte v pozemkovej knihe (v Pozemkovoknižnej vložke č. XXXX) do katastra nehnuteľností záznamom číslo Z 4364/08, číslo zmeny 84/09. Súd prvej inštancie konanie o vydanie a navrátenie vlastníctva k parcelám č. 1793/8, č. 1959, č. 1960/1, č. 1972/1, č. 1972/32, č. 1972/9, č. 1972/28, č. 1972/35, č. 1972/42, č. 1971/19, č. 1971/20, č. 1975 zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby podaním žalobcu zo dňa 20.1.2017, ktorý žalobca odôvodnil späťvzatie žaloby v uvedenej časti tým, že dňa 21.11.2016 uzavreli strany sporu Dohodu č. 02296/2016-PRZ-R60259/16.00 o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam, predmetom ktorej dohody bolo vydanie a navrátenie vlastníctva žalobcu k uvedeným nehnuteľnostiam podľa zákona č. 161/2005 Z. z. K čiastočnému späťvzatiu žaloby zo dňa 20.1.2017 žalobca priložil Dohodu č. 02296/2016-PRZ-R60259/16.00 o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam zo dňa 21.11.2016.

15. Podľa § 255 Civilného sporového poriadku súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci (ods. 1). Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo (ods. 2).

16. Podľa § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

17. Podľa § 257 Civilného sporového poriadku výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

18. Vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) charakteristická pre sporové konanie, ktorá je premietnutá v ustanovení § 255 Civilného sporového poriadku ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania, pričom úspech vo veci súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada zodpovednosti za výsledok sporu sa uplatní tak, že neúspešná strana je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom (t. j. víťazstvom) v spore. Zásada úspechu vo veci je doplnená zásadou zodpovednosti za zavinenie, ktorá je vyjadrená ustanovením § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie vyjadrená v tomto ustanovení znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie sa uplatní pre každé konanie bez ohľadu na to, z akého dôvodu bolo zastavené, je inštitútom procesného práva, a preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí konania. Zavinenie môže existovať na strane žalobcu, aj na strane žalovaného.

19. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď v súdenom spore pri rozhodovaní o náhrade trov konania aplikoval obe vyššie uvedené zásady, keďže súd prvej inštancie čiastočne žalobe vyhovel a čiastočne konanie zastavil.

20. V preskúmanom prípade bol žalobca úspešný v časti priznania nároku na vydanie a navrátenie vlastníctva k parcele č. 2111/15. Vo vzťahu k ostatným parcelám bolo konanie zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby. V prípade, ak konanie bolo sčasti zastavené z dôvodu čiastočného späťvzatia žaloby, súd prihliadne na to, či a kto zavinil, že k zastaveniu muselo dôjsť.

21. Zásada úspechu vo veci je vyjadrená v citovanom ustanovení § 255 Civilného sporového poriadku. V tejto zásade sa premieta myšlienka, že ten, kto dôvodne bránil svoje subjektívne právo, alebo právom chránený záujem, by mal mať právo na náhradu trov konania, ktoré pri tejto procesnej činnosti účelne vynaložil proti procesnej strane, ktorá do jeho právnej sféry bezdôvodne zasahovala. Právo úspešnej procesnej strane voči neúspešnej strane na náhradu trov konania vychádza zo základného štruktúrného princípu, ktorý sa v civilnom sporovom procese uplatňuje, t. j. zo systému dvoch strán v konradiktórnom postavení, v ktorého rámci strany vystupujú ako vzájomní odporcovia uplatňujúci v konaní protichodné záujmy. Úspech jednej procesnej strany je tak zároveň neúspechom druhej procesnej strany, pričom každá strana sa v medziach daných Civilným sporovým poriadkom snaží pomocou prostriedkov procesného útoku a obrany doceliť vlastného víťazstva a prehry protistrany. Ak je procesná strana úspešná, mala by jej protistrana nahradiť trovy, ktoré pritom účelne vynaložila, lebo by bolo v rozpore s ochrannou funkciou civilného práva procesného, pokiaľ by civilný proces neumožňoval

odstrániť zmenšenie majetkovej sféry strany spôsobené len tým, že bola nútená dôvodne hájiť svoje práva, do ktorých niekto iný nedôvodne zasahoval. Také poňatie civilného procesu by bolo v rozpore s požiadavkou plnej a efektívnej súdnej ochrany a teda aj v rozpore s Čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky.

22. Uvedenú zásadu dopĺňa zásada zodpovednosti za zavinenie strany sporu, ktorej procesný úkon mal za následok zastavenie konania, ktorá je vyjadrená v citovanom ustanovení § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Zavinenie v danom prípade je možné posudzovať len z procesného hľadiska, nie však podľa hmotného práva, lebo potom by išlo o posudzovanie dôvodnosti nároku vo veci samej tak, že by po zastavení konania súd neprípustne ďalej skúmal dôvodnosť uplatneného nároku. Pretože nárok na náhradu trov konania je nárokom vyplývajúcim nie z hmotného, ale z procesného práva, otázku, či išlo o dôvodne podanú žalobu je nevyhnutné posudzovať z procesného hľadiska, t. j. z hľadiska vzťahu výsledku správania sa žalovaného k požiadavkám žalobcu. Ide teda o to, či sa žalobca domohol uplatneného nároku alebo nie, pričom súd neskúma, či by bol v meritórnom konaní úspešný alebo nie. Ak žalobca zobral žalobu späť pre správanie sa žalovaného spočívajúceho v dobrovoľnom plnení žalovaného v priebehu konania, z procesného hľadiska platí, že žalovaný zavinil zastavenie konania.

23. Konanie v časti o vydanie a navrátenie vlastníctva k parcelám č. 1793/8, č. 1959, č. 1960/1, č. 1972/1, č. 1972/32, č. 1972/9, č. 1972/28, č. 1972/35, č. 1972/42, č. 1971/19, č. 1971/20, č. 1975 súd prvej inštancie zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby podaním žalobcu zo dňa 20.1.2017, ktorý žalobca odôvodnil späťvzatie žaloby v uvedenej časti tým, že dňa 21.11.2016 uzavreli strany sporu Dohodu č. 02296/2016-PRZ-R60259/16.00 o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam, predmetom ktorej dohody bolo vydanie a navrátenie vlastníctva žalobcu k uvedeným nehnuteľnostiam podľa zákona č. 161/2005 Z. z. K čiastočnému späťvzatiu žaloby zo dňa 20.1.2017 vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických úvah o zásade procesnej zodpovednosti za zavinenie došlo jednoznačne pre správanie žalovaného, keďže žalovaný uzavrel so žalobcom po začatí konania mimosúdnu dohodu, na základe ktorej vydal žalobcovi uvedené parcely. Žalobca tak vzal žalobu späť v tejto časti len so zreteľom na správanie žalovaného spočívajúce v tom, že jeho požiadavka uplatnená žalobou smerujúcou proti žalovanému bola v tejto časti vydaním uvedených parciel uspokojená, teda k usporiadaniu vzájomných vzťahov strán došlo spôsobom požadovaným žalobou. Preto možno jednoznačne konštatovať, že v prejednávanej veci došlo k splneniu podmienok pre priznanie nároku na náhradu trov konania v tejto časti pred súdom prvej inštancie žalobcovi pre procesné zavinenie čiastočného zastavenia konania žalovaným, a to že žaloba bola podaná v tejto časti dôvodne a skutočnosť, že pre správanie žalovaného došlo k čiastočnému späťvzatiu žaloby, pre ktorej naplnenie bola bez pochybností preukázaná príčinná súvislosť medzi správaním sa žalovaného a čiastočným späťvzatím žaloby podaním žalobcu zo dňa 20.1.2017.

24. Konanie v časti o vydanie a navrátenie vlastníctva k parcelám č. 2339/11, č. 2340/190 súd prvej inštancie zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby podaním žalobcu zo dňa 17.2.2009, ktorý žalobca odôvodnil späťvzatie žaloby v uvedenej časti tým, že sa v správnom konaní domohol navrátenia vlastníctva k uvedeným parcelám. Na výzvu odvolacieho súdu žalobca tento dôvod späťvzatia žaloby (rozhodnutie v správnom konaní) nepreukázal, naopak z listín ním predložených vyplynulo, že k zápisu vlastníckeho práva v jeho prospech došlo na základe žiadosti samotného žalobcu o zápis vlastníckeho práva k uvedeným dvom parcelám ako právneho nástupcu pôvodného vlastníka Rímskokatolícka cirkev Horné Saliby evidovaného v pozemkovej knihe v Pozemkovoknižnej vložke č. XXXX pre katastrálne územie A. B.. Z uvedeného je zjavné, že čiastočné späťvzatie žaloby zo dňa 17.2.2009 nebolo odôvodnené neskorším správaním žalovaného, ktorý by sa celkom či v relevantnom rozsahu zachoval v zmysle žalobnej požiadavky. Naopak k zápisu vlastníckeho práva žalobcu k parcelám č. 2339/11, č. 2340/190 došlo výlučne len na základe správania sa žalobcu po začatí konania a bez akejkoľvek súčinnosti žalovaného. V takomto prípade nesie zodpovednosť za čiastočné zastavenie konania žalobca v dôsledku príčinnej súvislosti, ktorou je správanie strany sporu, teda jeho prejav vôle spočívajúci v čiastočnom späťvzatiu žaloby. Žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že by sa žalovaný vo vzťahu k týmto dvom parcelám zachoval v zmysle požiadavky na plnenie v žalobe, teda že nárok žalobcu v časti o vydanie a navrátenie vlastníctva k parcelám č. 2339/11, č. 2340/190 uplatnený žalobou nebol uspokojený zo strany žalovaného. V súdenom spore tak neboli splnené podmienky pre priznanie nároku na náhradu trov konania v tejto časti pred súdom prvej inštancie žalobcovi pre procesné zavinenie zastavenia konania žalovaným, keďže žalobca ničím nepreukázal, že vzal žalobu v tejto späť len so zreteľom na správanie žalovaného spočívajúce v tom, že k usporiadaniu vzájomných vzťahov k parcelám č. 2339/11, č. 2340/190 došlo v zmysle žaloby smerujúcej proti nemu. Preto je nevyhnutným vysloviť, že

v prejednávanej veci došlo k splneniu podmienok pre priznanie nároku na náhradu trov konania v tejto časti pred súdom prvej inštancie žalovanému pre procesné zavinenie čiastočného zastavenia konania žalobcom, a to čiastočným späťvzatím žaloby podaním žalobcu zo dňa 17.2.2009.

25. Nenáležitá je odvolacia argumentácia žalovaného, že súd prvej inštancie nezohľadnil skutočnosť, že žalobca podal nesprávne žalobu na solidárne plnenie voči žalovaným v 1. až 3. rade, opakovane menil žalobný petít, od roku 2007 do roku 2014 zabezpečoval podklady k uzatvoreniu dohody o vydaní veci a jednoznačne identifikoval predmet žaloby v roku 2014, keďže úspech v časti vydania a navrátenia vlastníctva k parcele č. 2111/15 vyhobením žalobe bol jednoznačný a vo vzťahu k čiastočnému zastaveniu konania sa pri riešení otázky, či strana zavinila, že konanie sa muselo zastaviť, vychádza výlučne z procesného hľadiska. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje, že hoci k upresneniu petítu žaloby došlo v roku 2014, k uzatvoreniu mimosúdnej dohody došlo až v roku 2016. Rovnako z obsahu spisu vyplýva, že samotná špecifikácia sporných nehnuteľností bol dlhodobý proces ovplyvnený aj nečinnosťou katastrálneho úradu, realizáciou ROEP-u v predmetnom katastrálnom území, pasivitou žalovaného a dlhodobým odmietaním zo strany žalovaného poskytnúť akúkoľvek súčinnosť žalobcovi a dospieť k vyriešeniu sporu mimosúdne. Žalovaný taktiež v spore aktívne využíval prostriedky procesnej obrany. Uvedené okolnosti nie je preto možné pričítať na ťarchu žalobcu za zavinenie čiastočného zastavenia konania. Na ťarchu žalobcu nemožno ani pričítať, že v súdenom spore podal žalobu z dôvodu zachovania svojho práva, keďže právo na poskytnutie ochrany narušenej realizácii subjektívneho práva je právom každého individuálne určeného subjektu zaručené Ústavou Slovenskej republiky (Čl. 46) i celým radom medzinárodnoprávných argumentov. Vo všeobecnosti platí, že kto využil svoje ústavné právo na súdnu ochranu, nemôže byť za to sankcionovaný.

26. Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti odvolací súd uzavrel, že žalobca bol úspešný v časti o vydanie a navrátenie vlastníctva k parcele č. 1971/21 (vyhovenie žaloby v uvedenej časti), že zavinenie na čiastočnom zastavení konania o vydanie a navrátenie vlastníctva k parcelám č. 1793/8, č. 1959, č. 1960/1, č. 1972/1, č. 1972/32, č. 1972/9, č. 1972/28, č. 1972/35, č. 1972/42, č. 1971/19, č. 1971/20, č. 1975 nesie žalovaný (čiastočné späťvzatie žaloby zo dňa 20.1.2017) a zavinenie na čiastočnom zastavení konania o vydanie a navrátenie vlastníctva k parcelám č. 2339/11, č. 2340/190 nesie žalobca (čiastočné späťvzatie žaloby zo dňa 17.2.2009).

27. Pomer úspechu v konaní považoval odvolací súd za vhodné posudzovať cez počet parciel žiadaných a priznaných a vo vzťahu k čiastočným zastaveniam cez posúdenie procesnej zodpovednosti na čiastočných zastaveniach konania, nakoľko každú zo sporných parciel žalobca mohol uplatňovať samostatnou žalobou. Odvolací súd v danom prípade nepovažoval za vhodné určovať pomer úspechu v konaní podľa výmery pozemkov, ako to žiadal žalobca, nakoľko nie je možné bez ďalšieho konštatovať, že pozemok s väčšou výmerou má väčšiu cenu ako pozemok s výmerou menšou, pretože výmera pozemku nie je zďaleka jediným faktorom ovplyvňujúcim cenu pozemku. Zisťovanie ceny parciel, ktoré boli predmetom konania, by vyžadovalo značné náklady, čím by sa trovy konania len navýšili. Oceňovanie všetkých parciel by bolo i pre samotné procesné strany neekonomické, keďže pomer úspechu v konaní sa posudzuje vo vzťahu k celému predmetu konania, teda vo vzťahu k všetkým 15 parcelám, ktorých sa konanie týkalo. Preto odvolací súd i naďalej zotrval na svojom doterajšom názore, že pre obe procesné strany a ustálenia ich celkového úspechu v konaní je skutočne najoptimálnejšie a zároveň aj najspravodlivejšie vzhľadom na okolnosti daného prípadu, určovať pomer úspechu v konaní cez počet žiadaných a priznaných parciel pri zohľadnení zodpovednosti strán za čiastočné zastavenie konania. Žalobca žiadal od žalovaného vydať a navrátiť vlastníctvo k 15 parcelám, úspešný bol v časti vydania a navrátenia vlastníctva k 1 parcele (výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie), vo vzťahu k 12 parcelám bolo konanie zastavené pre procesné zavinenie žalovaného (čiastočné späťvzatie zo dňa 20.1.2017) a vo vzťahu k 2 parcelám bolo konanie zastavené pre procesné zavinenie žalobcu (čiastočné späťvzatie zo dňa 17.2.2009). Tzv. hrubý úspech žalobcu v konaní je tak 13/15-in (100 % : 15 x 13 = 86,67 %) a tzv. hrubý úspech žalovaného v konaní je tak 2/15-iny (100 % : 15 x 2 = 13,33 %). Rozdiel v hrubom úspechu oboch procesných strán potom predstavuje prevažný čistý úspech žalobcu 11/15-in (teda 13/15 – 2/15). Takto potom podľa výsledku konania prináleží žalobcovi voči žalovanému v zmysle citovaných ustanovení § 255, § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie práve v rozsahu rozdielu oboch percentuálnych vyjadrení hrubého úspechu strán, teda v rozsahu 73,34 % (86,67 % - 13,33 %).

28. Žalovaný sa v prejednávanej veci domáhal aplikácie ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku z dôvodu, že reštitučné konania sú v zmysle ustanovenia § 8 ods. 1, 2 zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam oslobodené od správnych a súdnych poplatkov a úhradu nákladov spojených s prípadným zameraním vydaných nehnuteľností zabezpečí štát, a preto by nebolo v súlade s princípom spravodlivosti požadovať od žalovaného zastupujúceho štát, aby znášal náklady právnych zástupcov žalobcu ako osoby oprávnenej.

29. Aplikácia ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku pre nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa treba prihliadať v prvom rade k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia najmä na majetkové pomery oprávnenej strany. Nepriznať hoci len čiastočne náhradu trov konania strane, ktorej na ňu vznikol nárok, možno len za predpokladu, že v konkrétnej veci možno od takejto strany spravodlivo požadovať, aby (hoci len čiastočne) si sama hradila jej vzniknuté trovy konania a to práve z konkrétne uvedených a existujúcich dôvodov hodných osobitného zreteľa. Je preto potrebné, aby skutkové okolnosti, v ktorých sa vidí naplnenie dôvodu hodného osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania, boli preukázané, a to zo všetkých aspektov, ktoré sú podľa ustálenej praxe všeobecných súdov relevantné.

30. Odvolací súd zdôrazňuje, že ustanovenie § 257 Civilného sporového poriadku upravujúce moderačné právo súdu, osobitné zdôrazňujúce kritérium dôvodov hodných osobitného zreteľa, sa má vykladať prísne reštriktívne a teda uplatnenie tohto ustanovenia prichádza do úvahy len výnimočne, keď výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. V danom prípade má odvolací súd za to, že zo strany žalovaného neboli produkované žiadne také dôvody hodné osobitného zreteľa, žiadne výnimočné okolnosti veci alebo na strane žalovaného, ktoré by odôvodňovali použitie citovaného ustanovenia. Právnym dôvodom nároku na náhradu trov konania je to, že strany, ktoré viedli spor, konajú „na vlastné nebezpečenstvo“ a nesú tak zodpovednosť za výsledok sporu. Za dôvod hodný osobitného zreteľa uvádzaný žalovaným nemožno preto bez ďalšieho považovať skutočnosť, že sa jedná o reštitučné konanie, ktoré je oslobodené od súdnych poplatkov (ani priznanie oslobodenia poplatníka od súdneho poplatku nezakladá dôvod na použitie § 257 Civilného sporového poriadku). Žalovaný len s odvolaním sa osobitný charakter konania odmieta prevziať zodpovednosť za výsledok sporu, čo nie je takýmto dôvodom pre nepriznanie náhrady trov konania žalobcovi. Nakoniec ani poukaz na porušenie princípu spravodlivosti požadovať, aby žalovaný znášal náklady právneho zastúpenia žalobcu súvisiace s reštitučným nárokom, nie je náležitý, nakoľko žalobcovi v žiadnom prípade nie je možné odopierať, resp. obmedzovať, jeho právo na právne zastúpenie (garantované v Čl. 47 ods. 2 Ústavy SR), ani možnosť poradiť sa s právnym zástupcom, ktorá je imanentnou súčasťou práva na právne zastúpenie. Pre absenciu výnimočných okolností odvolací súd žiadosť žalovaného o aplikáciu ustanovenia § 257 Civilného sporového poriadku považoval za nedôvodnú.

31. Čo sa týka relevancie a výšky odmeny požadovaných trov za jednotlivé úkony poskytnutej právnej služby odvolací súd uvádza, že o konkrétnej výške trov konania, ktoré vznikli žalobcovi, bude rozhodované až na základe rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania vydaného súdnym úradníkom a proti ktorému rozhodnutiu o výške náhrady trov konania (po jeho vydaní a doručení) môže strana sporu podať sťažnosť. Podľa ustanovenia § 262 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku platí, že o nároku na náhradu trov konania rozhodne súd prvej inštancie aj bez návrhu, a to sudca v rozhodnutí, ktorým sa končí konanie a o konkrétnej výške náhrady trov konania rozhodne súdny úradník samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Preto účelnosťou vynaložených trov a výškou uplatnenej odmeny za jednotlivé úkony právnej služby sa bude podrobne zaoberať súdny úradník v rozhodnutí o výške náhrady trov konania.

32. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd v súlade s ustanovením § 388 Civilného sporového poriadku rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku III. o nároku na náhradu trov konania zmenil tak, že priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 73,34 %. O výške náhrady trov konania pred súdom prvej inštancie rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením podľa ustanovenia § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku po právoplatnom skončení veci.

33. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovení § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku, pričom v odvolacom konaní čiastočne úspešnému žalobcovi priznal v zmysle ustanovenia § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 73,34 %. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením podľa ustanovenia § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku po právoplatnom skončení veci.

34. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).